

Bene Viktória¹

Szemléletváltás a veszélyhelyzeti kommunikációban

[DOI 10.17047/Hadtud.2022.32.E.54](https://doi.org/10.17047/Hadtud.2022.32.E.54)

Az információs fejlődés révén kialakult generációk közötti szakadékok egyre szélesebbé válása felhívja a figyelmet információs szokások problémájára, melyben mindig lesznek haladók és lemaradók. A generációs különbségek a lakosságtájékoztatás területén is megkövetelik a különböző kommunikációs módszerek alkalmazását, mely során a fejlett digitalizáció és a tradicionális tájékoztatás igényét is figyelembe kell venni. A szerző a lakosságvédelem szemszögéből mutatja be, hogy veszélyhelyzetben az online és offline kommunikáció során a rendelkezésre álló időnek és a térnek jelentőségére is kiemelt figyelmet kell fordítani. Mindemellett az idősödő lakosság védelmét az idővel való versenyfutással és a távolságok áthidalásával is meg kell valósítani. Ezzel az információs fejlődés paradigmaváltást idézett elő. **KULCSSZAVAK:** paradigmaváltás, kommunikáció, veszélyhelyzet, generáció, digitalizáció

Paradigm shift in emergency communication

The widening of the intergenerational gaps created by information development highlights the problem of information habits, in which there will always be progressives and those lagging behind. Generational differences also require the use of different methods of communication in the field of population information, taking into account the need for advanced digitisation and traditional information. From the point of view of public protection, the author demonstrates the importance of available time and space in online and offline communication in an emergency. In addition, the protection of an ageing population must be ensured by racing against time and bridging distances. In doing so, information development has triggered a paradigm shift.

KEYWORDS: *paradigm shift, communication, emergency, generation, digitalisation*

¹ Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztály, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Műszaki Doktori Iskola, PhD hallgató - bene.viktoria@hm.gov.hu, ORCID: 0000-0002-0319-4483

Bevezetés

A katasztrófavédelmi szervezet és intézmény rendszerének szerves része a polgári védelmi feladatok ellátása, melynek lényeges mozzanata a lakosságvédelmi feladatok végrehajtása.² A veszélyeztetett településeken élő lakosság magas szintű védelme igényli a lakosság megelőzési és veszélyhelyzeti tájékoztatását.³

A lakosságvédelemben fontos szerepet foglal el a veszélyhelyzeti kommunikáció, melynek nemcsak a lakosságot érintő rendkívüli esemény, katasztrófa bekövetkezésekor van szerepe, hanem már azt megelőzően is.

A prevenciós időszakban „vegyes” típusú felkészítési rendszer működik, amelyben a katasztrófavédelem hivatásos szervei mellett önkéntesek, civil szervezetek és a védelmi igazgatás különböző szintjei is részt vesznek.⁴ A lakosság veszélyhelyzetre történő felkészítése során ismertetni kell a lakóhely környezetében lévő veszélyforrásokat, a riasztás, tájékoztatás, valamint a védekezés lehetőségeit, a betartandó magatartási szabályokat.⁵

A lakossággal való kapcsolattartásban a modern kommunikációs eszközök és csatornák nem minden esetben nyújtanak megoldást.

Az információs és egyben differenciált társadalom korában az információs fejlődés által mindinkább kiéleződő kontrasztok kerülnek előtérbe. Továbbá megfigyelhető az időfaktor jelentősége a rendelkezésre álló kommunikációs térben és a generációk tükrében. Ennek megfelelően a felvetésem, a fiatal és idős generációk szocializációs különbségei mellett megnyilvánul egyrészt a földrajzi elhelyezkedés fizikai síkon mért relatív hosszú idejében, nagy távolságában és megbízhatóságában, másrészt ezzel szemben a digitalizáció globális elérhetőségében, pillanatszerű gyorsaságában, a „fake news” (álhírek) és „deepfake” (szerkesztett videók, digitális manipuláció) miatti sebezhetőségében, valamint a fenti különbségek komponensében.

A fejlesztések mellett az új kihívások abszolválásához szemléletváltásra van szükség. A generációk között kialakult különbségek és a szocializációs, valamint szociális rétegek között létrejött szakadékok erre hívják fel a figyelmet. Az újratervezés lényeges aspektusa, hogyan irányítsuk és védjük a lakosságot az új kihívásoknak megfelelően, új paradigmák szerint.

A külső környezeti (természeti események, járványok) okok miatt a veszélyes anyagokkal kapcsolatos balesetek száma is vélhetően növekedni fog, ami a lakosság egészségét is érintheti. Ezért elősorban a lakosság biztonságát és érdekeit kell figyelembe venni a lakosságot és környezetüket érintő védelmi kérdésekben.

A lakossági közvélemény-kutatás céljaként vizsgálom a jelenlegi a normatívák időszerűségének és hatékonyságának aktualitását, valamint a fejlesztési igényeknek a relevanciáját, a társadalmi/szociális problémákkal küzdő lakosság tájékoztatási lehetőségeinek igényét.

² Nováky – Kátai-Urbán 2018, 4.

³ Kátai-Urbán – Cimer – Szakál – Vass 2019, 3.

⁴ Kovács – Hornyacsok 2019 117–132.

⁵ 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet

Szakirodalmi áttekintés

A paradigma fogalma Thomas Samuel Kuhn amerikai fizikus és tudománytörténész nevéhez fűződik, melyet elsőként 1962-ben „*A tudományos forradalmak szerkezete*” c. művében tár a nyilvánosság felé.⁶ A paradigma közmegegyezés arra vonatkozóan, hogy egy tudományágon belül milyen álláspontokat lehet elfogadni. A tudás fejlődésével új a megszokottól eltérő sajátosságok kerülnek előtérbe, melyek többsége megoldható a paradigma keretein belül. Amikor ez másképp alakul és meginog a paradigmába vetett bizalom, abban az esetben paradigmaváltás szükséges.⁷

Poór Ferenc megfogalmazása alapján: „*A társadalom, a tudomány, a gazdaság fejlődése szükségszerűen paradigmaváltásokkal jár, míg egy időpontban egymást nem kizáró, több paradigma is lehet érvényben ugyanazon a területen.*”⁸

Az új paradigmát viszont nehéz felismerni, de az emberiség sokszor bizonyította már, hogy képes a legváratlanabb megújulásokra.⁹ A paradigmaváltás akkor következik, amikor a régi nézeteket vallók felismerik és megértik a régi és az új közötti különbségeket és ezzel együtt a tudósok többsége elfogadja az új paradigmát a további tudományos tevékenység alapjaként.¹⁰

Villányi László gondolatai szerint: „*Az új eszmék nem a semmiből születnek, azok mindig a már meglévő paradigma alapos ismeretéből teljesednek ki. Az is nyilvánvaló, hogy a társadalmi-gazdasági folyamatoknak is van érési ideje, nem tudhatjuk, hogy mikor jön el a váltás pillanata.*”¹¹

A kutatás módszertana

A lakossági vélemények felmérésére a kvantitatív kutatás módszerét¹² ¹³ alkalmaztam, és eszközeül az online kérdőívet¹⁴ választottam. A mintaválasztás leszűkítette a reprezentatív mintavételi sokaságot a közösségi média felhasználókra, melynek tekintetében a kutatás reprezentatív volt. A nagyméretű mintavétel lehetőséget biztosított statisztikai elemzések és megbízhatósági vizsgálatok végrehajtására.

A lakossági közvélemény-kutatás során alkalmazott online kérdőív szerkesztésénél a célsokaság meghatározásával, valamint a célsokaság generációkra történő kategorizálásával vizsgáltam a lakosságvédelem aktuális kérdéseit. A kérdőív 3 teljes napig volt elérhető az interneten, mely a közösségi média által került megosztásra.¹⁵

A publikációban a kérdőív elemzése során az „*online*” meghatározásoknál az „*internet alapú*” digitális eszközöket és csatornákat jelölöm meg. Míg az „*offline*” meghatározás

⁶ Kuhn 2000, 1.

⁷ Villányi 2010, 1.

⁸ Poór Ferenc 2021, 1.

⁹ Villányi 2010, 2.

¹⁰ Bene et. al. 2021.

¹¹ Villányi 2010, 2.

¹² Kotler – Keller 2006, 171.

¹³ Boncz 2015, 25-32.

¹⁴ Boncz 2015, 32-37.

¹⁵ Bene 2021, 272-295.

tekintetében a „nem internet alapú” (a nyomtatott alapú sajtó, a tájékoztató füzet, a televízió, a rádió és hírműsoraik) kommunikációs eszközök és csatornák kerülnek összefoglalásra.

A közvélemény-kutatás alapjaként a lakosságot két irányból közelítettem meg, melyek hozzásegítettek a releváns kérdések megválaszolásához:

1. Az egyik meghatározó elemként a lakosság felkészültségét egy esetlegesen bekövetkező veszélyhelyzetet illetően, valamint azt, hogy mennyire van tisztában az alkalmazandó magatartási szabályokkal.

2. A másik fő irányvonala a kérőívnek, hogy van-e igénye a lakosságnak a lakosságvédelemben alkalmazott kommunikációs eszközök és csatornák fejlesztésére.

Az elemzés során a fentiekre igazolható, hogy a veszélyhelyzeti kommunikációban változtatás szükséges, melyek fölé emelkedtek újabb lényeges elemek, mint:

- a rendelkezésre álló időfaktor jelentősége,
- a térbeli – fizikai és online tér aktualitása,
- az online és offline relevanciája,
- az információs fejlődés kardinális kihívása, valamint
- a generációs, szocializációs és a szociális különbségek problémája.

A kutatási kérdőív elemzése és értékelése

A válaszadó lakosság felkészültségére és a tájékoztatás fejlesztésének igényére vonatkozóan a lakossági online kérdőív összesített válaszainak adatelemzése során eredményként mutatkozik, hogy a 729 fő válaszadó közül 375 fő vallotta magát felkészültnek, ami a válaszadók 51,4%-át jelenti.

Az 1. táblázatban százalékos arányban látható, hogy minél idősebb a generáció annál felkészültebbnek tartja magát.

1. táblázat

A magát felkészültnek tartó válaszadók/ generációs megoszlás szerint
(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

A magát felkészültnek tartó válaszadók/ generációs megoszlás szerint			
Generáció	Válaszadó (fő)	Százalékos arány a generációjukon belül (%)	100% az adott generáció körében (fő)
Veterán generáció	8	67	12
Baby boom generáció	147	60	244
X generáció	174	49	353
Y generáció	37	37	99
Z generáció	8	42	19
Alpha generáció	1	50	2

A felkészültségbeli különbségek főként azokra a szocializációs szokásokra (például: sorkatonaság) és okokra vezethetők vissza, amelyekben másként részesült a generációk. Látható, hogy részvételi arányuk alacsony, vagyis a „Veterán” generáció online módon csekély mértékben érhető el, mely a riasztás és tájékoztatás során kockázatként jelentkezik.

Ugyanakkor a több mint 50%-os felkészültség hitelesíti a válaszadók részéről megfogalmazott igényt, mely szerint szükséges fejleszteni a lakosságvédelmet és azon belül a lakosságtájékoztatást.

A 2. táblázatban kimutatásra került, hogy az „igen” válaszok aránya valamennyi generációnál többségben van. Minden korosztály több mint kétharmados arányban fogalmazta meg az igényét.

2. táblázat

Akik igényt mutattak applikációs fejlesztésre vagy tájékoztató füzetre

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Akik igényt mutattak applikációs fejlesztésre vagy tájékoztató füzetre							
Generáció	Az összes igény		Az összes igényből, akik szerint már régen be kellett volna vezetni		Az összes igényből, akik a bizonytalanságot kerülnék		100% az adott generáció körében (fő)
	<i>Fő</i>	<i>Aránya generáción belül (%)</i>	<i>Fő</i>	<i>Aránya generáción belül (%)</i>	<i>Fő</i>	<i>Aránya generáción belül (%)</i>	
Veterán generáció	10	83	3	25	7	58	12
Baby boom generáció	186	76	86	35	100	41	244
X generáció	288	82	133	38	155	44	353
Y generáció	85	86	33	33	52	53	99
Z generáció	15	79	6	32	9	47	19
Alpha generáció	2	100	2	100	0	0	2

A válaszadók 80,4%-a¹⁶ szeretné és igényt tart lakosságtájékoztatás fejlesztésére, modernizálására. A motivációjuk eltérő, de minden generációnál magasabb azoknak az aránya, akik a biztonságérzetük növelése érdekében szeretnék mindezek pozitív irányú elmozdulását. A „Veterán” generáció védelmére kiemelt figyelmet kell fordítani, mert annak ellenére, hogy az idős korosztály a legfelkészültebb, jelenleg mégis bennük alakult ki a legnagyobb félelem és bizonytalanságérzés.

A fentiekben már bemutatott számszerűsített adatok alátámasztásával is leszögezhető, hogy minél idősebb egy generáció annál erősebb a tanult szokások rutinná válása. Mindez a biztonságérzés kialakulására is hatással van, ahogy a Placebo-hatás elmélet is igazolja. Farkas László a biztonság értelmezése során a „placebo” elmélete alapján más szemléletű gondolkodásmódra mutat rá, melyben a gondolataink és a testünk közötti interakciót vizsgálja, amit a következő gondolatokban fogalmaz meg: „Az ember általában a megtanult és a begyakorolt formulák, szokások rabja, és ez így van abban az esetben is, ha a biztonságról kezdünk gondolkodni.”¹⁷ Továbbá Farkas László felhívja a figyelmet a Placebo-hatás elméletére, melyben összegezte, hogy „A megszokott gondolatok mindig a megszokott döntésekhez vezetnek, amelyek megszokott viselkedést eredményeznek, s ez által megszokott tapasztalatok születnek. Egy ilyen folyamat során a megszokott tapasztalatok megszokott

¹⁶ Bene 2021, 288.¹⁷Farkas 2020.

érzelmeket váltanak ki bennünk, majd a végén a megszokott érzelmek ismét megszokott gondolatokat eredményeznek.”¹⁸

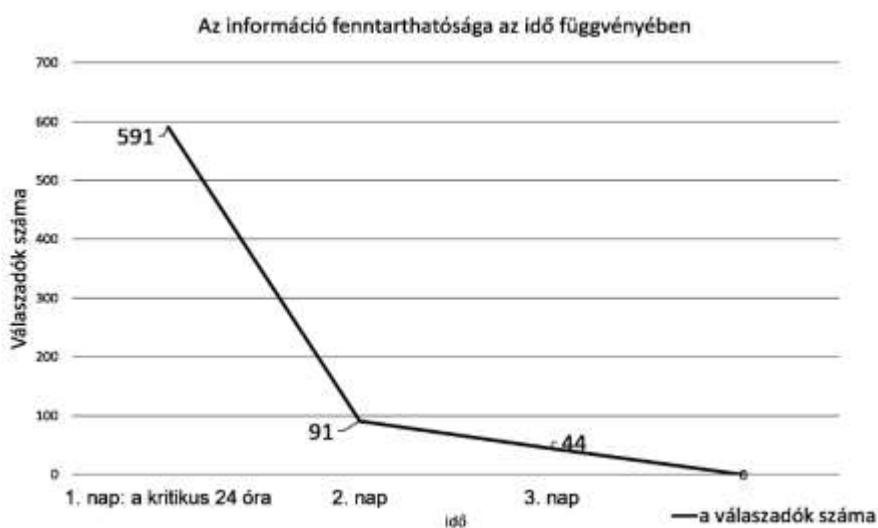
A biztonság nem a kockázat elkerüléséről szól, hanem a kockázat kezeléséről.¹⁹ A veszély az óvintézkedések ellenére sem kerülhető el minden esetben, ezért fel kell készülni a várható kockázat kezelésének lehetőségeire biztonságunk megőrzése érdekében. Az idős lakosság védelme és biztonságának fenntartása kizárólag modern lehetőségek mellett nem valósítható meg. Poór Ferenc szavai szerint „*A társadalom, a tudomány, a gazdaság fejlődése szükségszerűen paradigmaváltásokkal jár, míg egy időpontban egymást nem kizáró, több paradigma is lehet érvényben ugyanazon a területen.*”²⁰

A fentiek alapján továbbra is kérdés, hogy a kialakult helyzetben elérhető-e minden állampolgár mindenkor és mindenhol kizárólag a legmodernebb eszközök révén? A továbbiakban erre a kérdésre kapunk rálátást.

Az adatelemzés során egyre jobban körvonalazódott, hogy nem kizárólag a fenti meghatározó kérdésre kaptam meg a választ, hiszen a kérdőív több lényeges felvetést is összefoglal. A lakosság megválaszolta az *idő és a tér szerepének* jelentőségét, valamint az információs fejlődés révén kialakult *generációs különbségek* és egyben a *szocializációs szakadékok* problémáját.

a) Az időfaktor jelentősége: Az online kérdőív elemzése során 3 x 24 órás ciklust vettem alapul, melyben megfigyelhető a válaszadások gyakoriságának csökkenése.

Az 1. ábrán látható, hogy a 729 válaszadóból az első 24 órában 594 fő a második 24 órában 91 fő és a harmadik 24 órában 44 fő válaszolt. A 3 nap alatt a reakcióidő folyamatos csökkenése alátámasztja, hogy célirányos kommunikáció során a kritikus 24 óra döntő fontosságú.

1. ábra

Az információ fenntarthatósága az idő függvényében

¹⁸ Farkas 2020.

¹⁹ Rigó et. al. 2021.

²⁰ Poór 2021, 1.

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

A veszélyhelyzeti tájékoztatás során mindig figyelembe kell venni a reakcióidőt, melyre hatást gyakorol az információ impulzusa, azaz az információ áramoltatásának gyakorisága. A lakosság figyelme akkor tartható fenn a megfelelő mértékben, ha az egymást követő napokon és a nap 24 órája folyamán mindig új impulzusok érik. Fontos, hogy a tájékoztatás során minden nap az „első nap” legyen figyelemmel a lakosság tájékozódási szokásainak aktív időszakára. Mindez hosszútávon abban az esetben elégséges, amennyiben a lakosság részére hiteles, pontos, gyors, rövid és tömör információ kerül közvetítésre és érzi annak súlyát, illetve miértjét.

A 3. táblázatban a generációs megoszlás alapján a „Veterán” generációnál figyelhető meg egyedül, hogy naponta legalább egyszer megnézi a híreket, míg a többi generációnál előfordul, hogy csak hetente tájékozik.

3. táblázat

Tájékozódás gyakorisága generációs megoszlás szerint

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Tájékozódás gyakorisága generációs megoszlás szerint							
Generáció/Napszak/fő	Soha	Havonta 2-3 alkalommal	Hetente egyszer	Hetente 2-3 alkalommal	Naponta 2-3 alkalommal	Naponta egyszer	Folyamatosan
Veterán generáció	0	0	0	0	4	3	5
Baby boom generáció	0	0	1	0	117	41	75
X generáció	1	0	4	13	187	93	55
Y generáció	0	4	2	7	51	32	13
Z generáció	2	0	2	2	5	3	5
Alpha generáció	0	0	0	0	1	0	1
Összesen	3	4	9	22	365	172	154

A Placebo-hatás értelmében az ösztönös rutinná válás ebben a megközelítésben is bebizonyosodott, miszerint az egyre idősödő generációk számára különösen fontos a gyakori információbiztosítás biztonságérzetük megtartása érdekében. Amikor azt látjuk, hogy az idősödő lakosság életében mennyire lényeges szerepet tölt be az információszolgáltatás, akkor tudnunk kell, hogy miként is kerülnek ők a kritikus időszakban tájékoztatásra. A hagyományos (televízió, rádió, nyomtatott sajtó) úton történő tájékoztatás nem a leggyorsabb lehetőség ráadásul az időfaktort tekintve kockázatnak minősül, de jelenleg még mindig a legalkalmasabb módja az idősök elérésére. Ugyanakkor a hagyományos offline tájékoztatás mellett a többi korosztály számára az online tájékoztatás időfaktora lényegesen csökkenti a kockázatot, nagy mennyiségű információt biztosít és globális.

b) A digitális és a fizikai tér relevanciája: A digitális és fizikai térben az információáramlás eltérő mértékű. A digitalizáció világában online a lakosság, halmozott léptékben igényli a folyamatos és újabb impulzust. Offline módon már ez kevésbé megvalósítható. Online alkalmazásban a tér globális méretű: a fizikai tér megszűnik, akárcsak a távolság. Az online térben a szélessávú hálózaton keresztül a fizikai tér/területi elhelyezkedés relevanciája főként akkor nyilvánul meg, amikor érzékelhetővé válik, hogy

nem mindenhol van megfelelő mértékű térerő és hálózat. Az ország területén nem teljes a lefedettség a mobil infrastruktúra hálózat, valamint a lakossági riasztó és tájékoztató végpontok kiépítése tekintetében.

c) Ez egyben felveti a centrum-periféria problémát, mely mára inkább fejlettségi, mintsem távolsági kérdés, ugyanakkor a kettő között van átfedés. A területi vizsgálatra vonatkozóan az online kérdőív kitöltésében az ország 19 megyéje és Budapest főváros vett részt.

A 4. táblázatban részletesen látható a megyék aktivitása, ahol a legaktívabb Budapest, Pest megye, illetve Veszprém, Baranya és Fejér megye volt.

4. táblázat

Budapest és 19 megye választadójának aktivitása
(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Budapest és 19 megye választadójának aktivitása	
Megye	Aktivitás (%)
Budapest	16,9
Győr-Moson-Sopron	1,4
Vas	0,7
Zala	2,9
Pest	14,1
Somogy	4,8
Tolna	3,8
Baranya	12,9
Komárom-Esztergom	1,1
Fejér	11,3
Veszprém	18,7
Bács-Kiskun	5,2
Békés	0,8
Csongrád-Csanád	0,7
Nógrád	0,5
Heves	0,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	0,5
Hajdú-Bihar	1,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0,8
Jász-Nagykun-Szolnok	1,4
Összesen	100,00

A területi elhelyezkedést tekintve a válaszok aránya szerint 10% feletti aktivitás jellemzően a centrális térségben figyelhető meg. A földrajzi elhelyezkedés előnye és hátránya egyben társulhat a fejlettségi szinttel, a szocializációs és szociális különbségekkel, valamint a generációs devianciával.

d) A generációs különbségek problémája a veszélyhelyzeti tájékoztatásban: Az információs fejlődés során kialakult generációs különbségek és szocializációs szokások komoly kihívást jelentenek a lakosságtájékoztatásban. A veszélyhelyzet kihirdetését követően a lakosság egy része „home office” munkavégzésre, valamint digitális oktatásra tért át. A digitalizálódásra való átállás a kommunikációs eszközök keresletének fellendüléséhez vezetett, valamint azok gazdasági növekedése is meghatározódott. Az információs fejlődés

révén azonban nem csak pozitív irányú változás vette kezdetét, hanem a generációk közötti különbségek is egyre jobban kiéleződtek. A generációk másrétű szocializációja mellett az információs fejlődés hatására kialakult szakadékok folyamatosan tágulnak.

Fodor István gondolatai alátámasztják, hogy a különböző társadalmi rétegek, mint a generációs különbségek, a más-más szocializációs és szociális háttérrel rendelkezők nem egy időben fogják elérni az egyes fejlődési ciklusokat. Továbbá a gyorsfejlődés révén fennáll a veszélye annak, hogy kialakul a lélek nélküli társadalom.²¹ Láthatóan a gyorsfejlődés révén mindig lesznek haladók és lemaradók, ezért a lakosságvédelem rendszerét és ezen belül a lakosság felkészítését, riasztását és tájékoztatást széles körűen, új szemlélettel kell vizsgálni. A fiatal generációk információs fejlődési igénye mellett az idős társadalomnak a hagyományos tájékoztatásra való igényét, valamint a felzárkózásukat is kell segíteni.

Az 5. táblázatban megtekinthető, hogy az online kérdőív kitöltése során a „Veterán” generáció elenyésző mértékben volt elérhető a többi generációhoz képest. Az („Alpha”) generáció választát nem lehet relevánsnak tekinteni életkori sajátossága miatt. Az („Alpha”) generációt azért közlöm zárójelben, mert annyira fiatalok, hogy a válaszuk nem játszik meghatározó szerepet a lakosságtájékoztatás kérdésében.

5. táblázat

Megyék aktivitása generációs bontás szerint

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

MEGYE	MEGYÉK AKTIVITÁSA GENERÁCIÓS BONTÁS SZERINT						ÖSSZESEN (fő)
	GENERÁCIÓK/fő						
	VETERÁN	BABY BOOM	X	Y	Z	ALPHA	
Bács-Kiskun	0	9	20	9	0	0	38
Baranya	0	45	39	9	1	0	94
Békés	1	1	1	3	0	0	6
Borsod-Abaúj-Zemplén	0	3	1	0	0	0	4
Budapest	1	39	62	18	3	0	123
Csongrád-Csanád	0	1	3	0	1	0	5
Fejér	1	31	39	10	1	0	82
Győr-Moson-Sopron	0	2	8	0	0	0	10
Hajdú-Bihar	0	0	3	6	0	0	9
Heves	0	0	2	0	0	0	2
Jász-Nagykun-Szolnok	0	2	7	1	0	0	10
Komárom-Esztergom	1	5	2	0	0	0	8
Nógrád	0	3	1	0	0	0	4
Pest	2	36	53	12	0	0	103
Somogy	1	13	13	5	3	0	35
Szabolcs-Szatmár-Bereg	0	1	4	1	0	0	6
Tolna	1	12	12	2	0	1	28
Vas	1	2	1	1	0	0	5
Veszprém	2	28	77	19	9	1	136
Zala	1	11	5	3	1	0	21
Összesen	12	244	353	99	19	2	729,00

²¹ Fodor 1997, 133.

Országos szinten a „Veterán” generáció nehezen elérhető online eszközökkel. A „Veterán”, valamint a „Z” és az („Alfa”) generáció aktivitása sokkal alacsonyabb volt, mint a „Baby boom”, az „X”, és „Y” generációé minden megyében. Generációs megoszlás szerint a válaszadók több mint 90%-os arányát a „Baby boom”, az „X” és az „Y” generáció képviseli, mely reprezentálódik a foglalkoztatottság arányában is. Az el nem ért generációt más módon kell tájékoztatni! Különösen lényeges probléma, hogy szocializációjuk révén a „Veterán” generáció az, aki nehezen elérhető, részükre nagyobb odafigyelés és segítségnyújtás a méltányos.

A 6. táblázat megmutatja, hogy válaszadók közül 691 fő naponta legalább egyszer tájékozódik a hírekről.

6. táblázat

Legalább naponta tájékozódók

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Legalább naponta tájékozódók			
Generáció	Válaszadók (fő)	Százalékos arány a generációjukon belül (100%)	100% az adott generáció körében (fő)
Veterán generáció	12	100	12
Baby Boom generáció	243	99,5	244
X generáció	335	95	353
Y generáció	86	86	99
Z generáció	13	68	19
Alpha generáció	2	100	2

A folyamatosan tájékozódók, a naponta egyszer tájékozódók, és a naponta többször tájékozódók aránya összességében 94,8%-ot mutat. Miután a válaszadó lakosság többsége igényli a napi rendszeres tájékoztatást, az idő és az információ követelménye, hogy folyamatos impulzus kerüljön biztosításra. A legnagyobb arányú napi érdeklődés a „Veterán” és a „Baby boom”, valamint az („Alpha”) generáció tekintetében figyelhető meg. A „Veterán” és a „Baby boom” generáció veszélyhelyzetre való felkészültsége a legnagyobb, ami egy tapasztalt és fegyelmezett korosztályt takar.

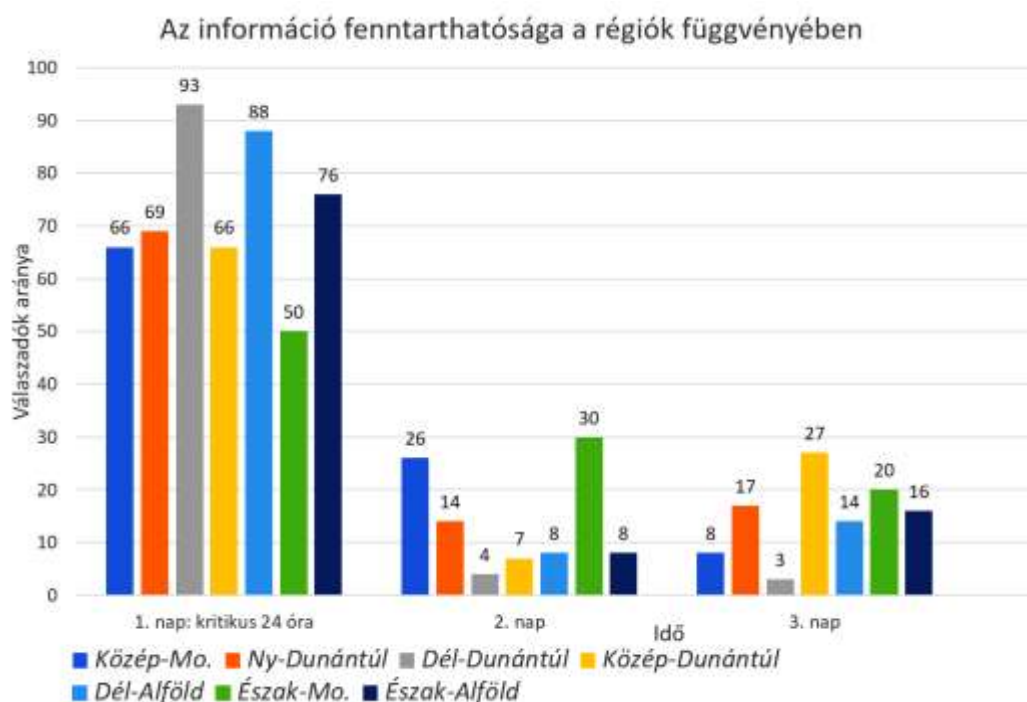
Az idő, tér és a generációs célcsoportok kapcsolata

A tér, az idő és a célcsoportok, nem egymástól elkülönült tényezők, mert ezen elemek között kapcsolatrendszer, konvergencia van. Az egyik elem hatékonyságát a másik tényező minősége, milyensége befolyásolja. Szükségszerű tehát, hogy az egyes elemek közötti kapcsolatrendszert is vizsgálni kell, annak érdekében, hogy kommunikáció, azon belül is a lakosságtájékoztatás sikere hogyan alakul ebben a konvergenciarendszerben. Ezért a továbbiakban elemzem a tér és az idő, az idő és a célcsoportok, különös tekintettel az egyes generációk, végezetül a tér és a célcsoportok (generációk) kapcsolatrendszerét, valamint a három tényező együttes komponensét. A fenti szegmensek elemzésének célja, hogy a köztük

lévő viszonyrendszer ismeretében leszűrhetővé váljon olyan konklúzió, mely eredményének felhasználásával támogatható a hatékonyabb lakosságtájékoztatás.

a) A tér és az idő függvénye: „*Létünk két meghatározó dimenziója a tér és az idő.*”²² Az online térben történő tájékoztatásban sokkal gyorsabban áramlik az információ, mint a fizikai térben. Ellenben, ugyanolyan gyorsan csökken az iránta való érdeklődés abban az esetben, ha csökken az új impulzusok aránya, ezért a kritikus első 24 óra rendkívül fontos. Ez a fizikai tér aspektusában is látható, mely egyszerre jelenti a centrumtól való távolságot, valamint adott terület (megye, régió) fejlettségi színvonalát. „*A modern telekommunikáció a hipersebességével lényegében felszámolja a távolságtényezőt, használatával jelentőségét veszti a földrajzi távolság, illetve fekvés. A modern telekommunikáció azzal, hogy képes megváltoztatni az egyes földrajzi helyek egymáshoz viszonyított távolságát, nem csupán a hagyományos technológiák magasabb szintjének, hanem azoktól alapvetően különböző minőségének tekinthető.*”²³

A 2. ábrán látható az információ fenntarthatósága a régiók (tér) függvényének megoszlása.

2. ábra

Az információ fenntarthatósága a régiók függvényében
(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Online felületen biztosítható leggyorsabban és leghatékonyabban tájékoztatás, mert a lakosság többsége az online alapú kommunikációs csatornákon és eszközön keresztül

²²Abonyiné Palotás et. al. 2014.

²³Abonyiné Palotás et. al. 2014.

tájékoztatók. Az online tájékoztatásban gyakrabban kell új impulzusokat továbbítani a hír iránt való érdeklődés fenntartása érdekében.

Fizikai térben a nyomtatott alapú tájékoztatás lassabban megy végbe, de ezen az úton kisebb is az igény a gyakori impulzusokra. „*A közlekedés és a távközlés meghatározó tulajdonsága, és egyben alapfeladata a tér legyőzése valamilyen egyéni–társadalmi cél érdekében.*”²⁴ A centrum és a fejlettebb régiók nagyobb arányban voltak elérhetőek, a periférián lévő és kevésbé fejlett régiók kevésbé. A fejlettebb és centrális régiókban az információ tovább tartható fenn (arányaiban Észak-Magyarországon is, de ez látszólagos, mert extrém kis számban voltak aktívak). „*Az ember térbeli mozgásának mennyiségét, időbeli megoszlását és módját a környezetére jellemző technikai és gazdasági alaptényezőkön kívül nem kis mértékben a tágabb értelemben vett (jórészt szubjektív) szociális tényezők befolyásolják. A modern világban a mobilitásra különösen erős hatást gyakorol az emberek foglalkozása (közlekedésre rászorultsága), és az egyéni járművekkel való ellátottsága, azaz a jövedelmi viszonyokkal is összefüggő motorizáltsága.*”²⁵

A 7. táblázatban látható, hogy Magyarország területileg erősen centralizált Közép-Magyarországra, Nyugat- és Közép-Dunántúlra, melynek hatása érzékelhető az információ fenntarthatóságát illetően is.

7. táblázat

Az információ fenntarthatóság a tér-idő függvényében
(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Az információ fenntarthatóság a tér-idő függvényében				
Régiók	A "kritikus 24"	2. nap	3. nap	100%
	óra	(%)	(%)	(fő)
Közép-Magyarország	66	26	8	226
Nyugat-Dunántúl	69	17	14	36
Dél-Dunántúl	93	4	3	157
Közép-Dunántúl	66	7	27	226
Dél-Alföld	88	8	4	49
Észak-Magyarország	50	30	20	10
Észak-Alföld	76	8	16	25

Adott információ az ország központjában és a centrumhoz közeli régiókban tartható fent legtovább, a periféria inaktívabb vagy ott az információ iránti érdeklődés miatt hamar elvész. A „kritikus 24 óra” jelenség ebben az aspektusban is megfigyelhető. A periféria nagyobb kockázati pontot jelent az információtól való „távolsága” és/vagy alacsonyabb fejlettségi színvonala miatt. A probléma enyhítésében megoldás az informatikai és mobil hálózatok lefedettségének bővítése, mellyel a tér problémája ugyan kiküszöbölhető, de ugyanúgy fennáll a lakosság fejlettségi és szocializációs problémája. Veszélyhelyzeti tájékoztatásban a kevésbé fejlett településeken a hagyományos kommunikációs csatornákon keresztül valószínűsíthető meg hatékonyabban a kapcsolattartás, ami logisztikai feladatokat von maga után.

²⁴Abonyiné Palotás et. al. 2014.

²⁵Abonyiné Palotás et. al. 2014.

b) Az offline alkalmazása a megyék vonatkozásában: A 8. táblázatban felsorolásra kerültek azok a megyék, ahol legalább 1 fő megjelölte válaszként, hogy a hiteles hírforrást illetően jobban megbízik a hagyományos kommunikációs csatornában abban a tekintetben, amikor lényeges, életére kiható információk iránti tájékozódik. A „nem internet” alapon tájékozódók területi megoszlásának összesítésében látható, hogy a válaszadók száma 55 fő, aránya $55/729 = 7,54\%$. Ebben a táblázatban nem szerepel például Hajdú-Bihar megye, ez nem azt jelenti, hogy azon a területen mindenki online, hanem azt, hogy akik válaszoltak online voltak, de nyilvánvalóan a valós képek sokkal nagyobb számokat mutatnak.

8. táblázat

Nem internet alapon tájékozódók területi megoszlása (55 fő a 729-ből)

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Nem internet alapon tájékozódók területi megoszlásában (55 fő a 729-ből)			
Megyék	Fő	Arányuk a megkérdezettekhez	Az ország lakosságára kivetítve
Bács-Kiskun megye	3	0,41%	40217,10
Baranya megye	14	1,92%	187679,81
Békés megye	2	0,27%	26811,40
Fejér megye	6	0,82%	80434,21
Jász-Nagykun-Szolnok megye	1	0,14%	13405,70
Nógrád-Csanád megye	1	0,14%	13405,70
Pest megye	9	1,23%	120651,31
Somogy megye	2	0,27%	26811,40
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	1	0,14%	13405,70
Tolna megye	2	0,27%	26811,40
Veszprém megye	9	1,23%	120651,31
Zala megye	2	0,27%	26811,40
Budapest	3	0,41%	40217,10
Összesen	55	7,54%	737313,55
Megjegyzés: az ország lakossága: 2019.01.01-én: 9.772.756			

A 7,54%-os arány alacsonynak látszik, mely alapján a kizárólag online lakossági közvélemény-kutatás összegzése során téves következtetés vonható le. Valóságban az internet alapú kommunikációs csatornákat nem használók aránya az ország lakosságához képest magasabb. A lakosságtájékoztatás kizárólag online alapon nem megvalósítható. Amennyiben az információszerzés offline arányát vesszük alapul (7,54%) és csak a legmodernebb eszközökben bízunk, akkor ez az adat az „el nem értekkel” egyenlő, mely kockázatos és veszteséget jelent. A 7,54% az ország lakosságára vetítve potenciálisan több mint 730 ezer fő „veszteséget” el nem érhető személyt tükröz, vagyis például szemléltetve lényegében eltűnne 4 nagy városunk. Országos szintű statisztikai adatok alapján az internet felhasználók aránya 87%.²⁶ Azaz a lakosság 13%-os offline arányával az össznépeesség létszámát tekintve még

²⁶ Klenovszki 2020.

ijesztőbb számot kapunk. Ebben az esetben hazánkban 1,27 millió lakost nem lehetne elérni a világhálón. Mindez azért is fontos, mert ennek a célcsoportnak az elérése lényegesen hosszabb időt vesz igénybe.

c) Az idő és a generációk kapcsolata: Az egyes generációk egymáshoz viszonyított válaszadási arányai a három nap alatt csökkenő tendenciája bizonyított. A 9. táblázatban kimutatásra került, hogy a kritikus 24 óra minden generációnál érvényesül.

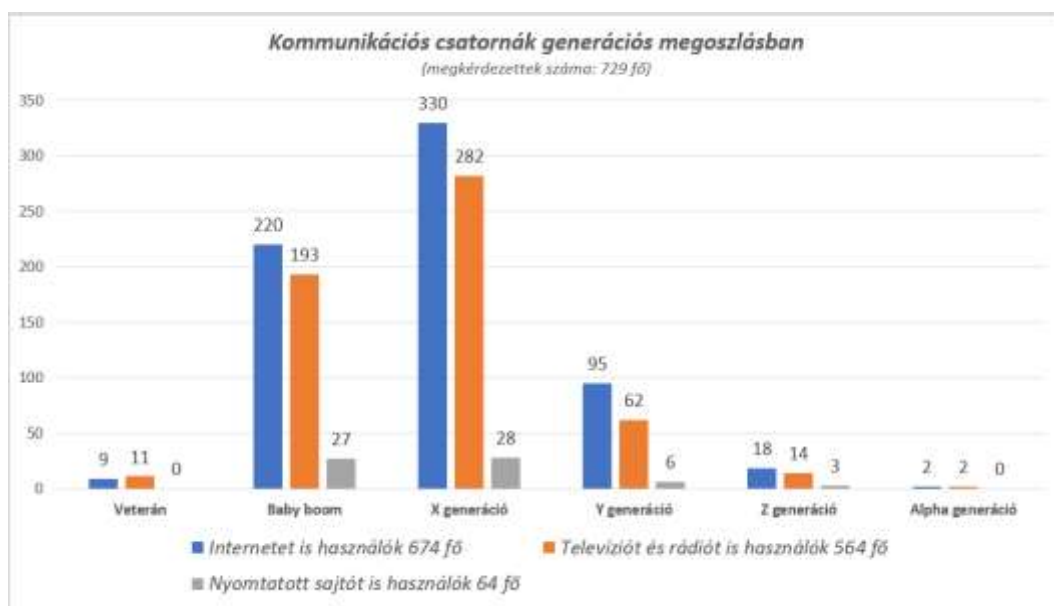
9. táblázat

Az információ fenntarthatósága a generációk között
(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Az információ fenntarthatósága a generációk körében				
Generáció	<i>A "kritikus 24" óra</i>	<i>2. nap</i>	<i>3. nap</i>	100% az adott generáció körében
	<i>(%)</i>	<i>(%)</i>	<i>(%)</i>	(fő)
Veterán generáció	66	25	8	12
Baby boom generáció	78	14	8	244
X generáció	83	4	13	353
Y generáció	85	13	2	99
Z generáció	84	16	0	19
Alpha generáció	100	0	0	2

Az idő és a generáció függvényében is érvényesül, hogy minél idősebb a generáció („X”, „Baby boom”, „Veterán”) annál tovább fenntartható az érdeklődés, míg a fiatalabb („Y”, „Z”, „Alpha”) generációkat megfigyelve a harmadik nap már szinte nem is volt válaszadó. Az „Y”, a „Z”, és az („Alpha”) generáció részére különösen fontos az folyamatos információbiztosítása és az új impulzusokkal való ellátásuk, figyelmük fenntartása érdekében. A hírekről való tájékozódás szempontjából igénybe vett tipikus kommunikációs csatornák generációs megoszlásban a 3. ábrán látható.²⁷

²⁷ Kotler 2006, 701-723.

3. ábra

A kommunikációs csatornák alkalmazása generációs megoszlás szerint

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

A „Veterán” generáció jelenléte az online platformon alacsony, ezért kevésbé reprezentatív az ő részarányuk. Ellenben más megközelítésben sokat mondó az ő „hallgatásuk”. Általánosságban a generációs megoszlást megfigyelve megállapítható, hogy a internet alapú felhasználás a legmagasabb és fiattól az egyre idősebb válaszadókig folyamatosan nő a nyomtatott sajtó iránti igény.

d) Az offline alkalmazása a generációk vonatkozásában: A „nem internet” (offline) alapú csatornákon tájékozódók generációs megoszlása a 10. táblázatban került összesítésre, melyben a válaszadók létszáma és százalékos megoszlása figyelhető meg.

10. táblázat

Nem internet alapon tájékozódók generációs megoszlása (55 fő a 729-ből)

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Nem internet alapon tájékozódók generációs megoszlásban (55 fő a 729-ből)			
Generáció	Létszám (fő)	Arányuk a megkérdezettekhez	Az ország lakosságára kivetítve
Veterán generáció	3	0,41%	40217,10288
Baby boom generáció	24	3,29%	321736,823
X generáció	23	3,16%	308331,1221
Y generáció	4	0,55%	53622,80384
Z generáció	1	0,14%	13405,70096
Alpha generáció	0	0,00%	0
Összesen	55	7,54%	737313,5528

A „nem internet” alapú csatornán tájékozódó válaszadók létszáma a „Baby boom” és a „Veterán” generációt összeadva 27 fő az, aki az életét befolyásoló döntésekben inkább az offline csatornák lehetőségeit veszi igénybe. Ami azt jelenti, hogy az összes generációhoz képest az arányuk 3,7%, ami közel 350 ezer ember az ország egészére vetítve. A 244 fő nyilatkozó „Baby boom” generáción belül az offline $24/244=9,8\%$, míg a „Veterán” generáción belül ez az $3/24 = 25\%$. Amennyiben a „Veterán” generációt, mint veszélyeztetett korosztályt vesszük figyelembe, abban az esetben megállapítható, hogy a „Veterán” generációból, 10 főből 4 fő nem elérhető online felületen. Tehát ez a generáció potenciális áldozata az online úton történő tájékoztatásnak.

e) Az idő, a tér és a generáció kapcsolata: Az online kérdőíves lakossági közvélemény-kutatás eredményeként megállapításra került, hogy a válaszadó lakosság 94,8 %-a napi szinten tájékozódik a hírekről, ez idő alatt a nemek aránya – a 3 nap alatt – mindvégig közel azonos volt. A válaszadó lakosság legnagyobb arányban az interneten keresztül tájékozódik a hírekről, valamint a televíziós hírműsorokat tekintik opcionális hírforrásnak. Kommunikációs eszközként a mobiltelefon, a számítógép, valamint a televízió használatát preferálják. A nyomtatott sajtó alacsony arányt mutat, de online úton a „Veterán” generációnak is csak töredék része volt elérhető. Ezúton is látható, hogy a „Veterán” generáció tájékoztatása elektronikus úton nem megoldott. Jelenleg az „Y”, „X”, „Baby boom” generáció tud megfelelően alkalmazkodni az új kihívásokhoz.

Az 4. ábrán látható a lakosságtájékoztatás eredményességét biztosító 3 komponens vizsgálata:

4. ábra

Az idő, a tér és a generáció komponense

(Készítette: Bene Viktória, 2020. saját kutatás alapján)

Az időtényező tekintetében a legfontosabb követelmény a gyorsaság és az impulzusszerűség. A tér függvényében az információforrástól (központtól) való távolság és az adott területek közötti technikai, infrastrukturális fejlettségi színvonalkülönbséget kell áthidalni. Míg a célcsoportok tekintetében egyértelmű, hogy a lakosságtájékoztatásnak valamennyi korosztályt el kell érnie, ugyanakkor számolnia kell az egyes generációk közötti különbségekkel. Ezek a különbségek többek között eredhetnek a korból és az attól függő

szocializációs, szociális háttérbeli, olykor a lakóhelyből adódó eltérésekből. Az egyes konvergencia vizsgálatok rámutattak arra, hogy hazánk központjában tartható fenn legtovább az információáramlás, ami lényeges feltétele a hatékony kommunikációnak. Ugyanakkor a kevésbé fejlettebb régiókban még a kellő infrastrukturális hálózati lefedettség is hiányozhat, ami elengedhetetlen feltétele a lakosságtájékoztatásnak. Az információs fejlődés révén kialakult rétegekre figyelemmel alkalmazkodni kell az új kihívásokhoz, azaz a lakosság fejlődési igénye mellett a tradicionális tájékoztatás sem elhanyagolható.

Összegzés

Az online és offline tájékoztatásnak is megvannak az előnyei és hátrányai, ezért a lakosságvédelemben a lakosságtájékoztatásnak több pilléren kell alapulnia. A legmodernebb tájékoztatás mellett a tradicionális kommunikációs eszközök és csatornák fejlesztése továbbra is szükséges, ugyanis a fiatal generációk részéről igény mutatkozik az online applikációk, intelligens programok fejlesztésére, az idős lakosság pedig igényt tart a lakosságtájékoztató füzetek magatartási szabályokkal való feltöltése mellett a televíziós és rádiós interaktív félórás hírműsorok bevezetése. Következtetésként levonható, hogy együttesen offline és online kommunikációs csatornákon keresztül valósulhat meg kockázatsökkentéssel a lakosságtájékoztatás.

Miért szükséges a paradigmaváltás? A lakosságvédelem keretein belül figyelemmel kell lenni a generációk közötti különbségekre és a megváltozott szocializációs szokásokra, szem előtt tartva a földrajzi elhelyezkedés fejlettségének lehetőségei mellett a mobil infrastruktúra lefedettségének hiányosságait. Ma már nem kizárólag egy irányvonalon meghatározott, hanem többrétű és sokkal szélesebb körűről veszélyhelyzeti kommunikációról kell beszélnünk. A fentiekre tekintettel különösen lényeges, hogy a lakosságtájékoztatás csatornái napszaktól függetlenül elérhetőek és eszközei könnyen kezelhetőek legyenek. Alapvető elvárásként a tömegkommunikáció, főként a közmédia hiteles, dezinformációtól mentes információt biztosítson minden generáció számára. A lakosság védelmét nem lehet manipulációra, valamint álhírekre alapozni és ezzel félelemben tartani a társadalmat. A védelmi alternatívák felmutatásakor a lakosság félelemben tartásával nem lehet az érdekeiket képviselni és nem lehet elvárni, hogy olyan döntést hozzanak, amit valójában nem szeretnének. A lakosságvédelemben a nyomás alatti befolyásolás kizárása rendkívül fontos. Megvalósulása érdekében a lakosság érdekeit és a veszélyhelyzeti kommunikációt összhangban kell tartani, ellenkező esetben negatív tömegreakciót eredményezhet. A lakosság – főként az idősebb társadalmi réteg – bizalmának elnyerésével valósítható meg az a fajta stabil veszélyhelyzeti kommunikáció, melyben minden generáció a saját kompetenciájához mérten tájékoztatásra kerül.

Villányi László szerint „*a paradigmaváltás akkor következik be, amikor a tudósok többsége elfogadja az új paradigmát.*”²⁸ A társadalom iránti felelősségérzésen túl már a kutatási adatokkal is igazolt, hogy az állami védelmi mechanizmus csak ily módon, azaz komplex kommunikációs eszköz és hiteles kommunikációs csatornarendszer párhuzamos

²⁸ Villányi 2010.

adaptálásával és fejlesztésével valósulhat meg eredményesen: korunk lakosságvédelmi kihívásainak csak így lehet maradéktalanul megfelelni.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Abonyiné Palotás, J. – Ancsin, G. – Aubert, A. – Bánhidi, M. – Erdősi, F. – Farkas J. – Fodor, I. – Frisnyák S. – Godó, N. – Golobics, P. – Hajdú, Z. – Hajnal, K. – Hunyadi, L. – Kecskeméthy, K. – Kocsis, K. – Kőszegfalvi, Gy. – Pap, N. – Pál V. – Rechnitzer J. – Süli-Zakar, I. – Tímár, J. – Tóth, J. & Trócsányi, A. 2014. Általános társadalomföldrajz I.-II., 8.5.4. A kommunikáció és a tér viszonyának főbb összefüggései, *Dialóg Campus Kiadó*, 2014.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_528_Toht_Jozsef_Altalanos_tarsadalomfoldrajz_I_II/ch08s05.html (Letöltés ideje:2021.02.21.)
- Bene, G. – Drábik, J. – Dienes, I. – Gábeliné, M. – Görei Pap, I. – Komáromi, I. – Kisfaludy, Gy. – Kovács-Magyar, A. Paradigmaváltók. Mi a paradigma?
<https://www.paradigmavaltok.hu/mi-a-pradigma> (Letöltés ideje: 2021.03.21.)
- Bene, V. 2021. Lakosságtájékoztatás aktuális helyzete Magyarországon 2020. *Tudásmenedzsment*, 2021/22. no. 1., 272–295.
- Boncz Imre: Kutatásmódszertani Alapismeretek. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar. 2015. 24–37.
https://www.etk.pte.hu/protected/OktatasiAnyagok/%21Palyazati/sport/Kutatasmodszertan_e.pdf (Letöltés ideje: 2020.12.25.)
- Farkas, L. 2020. A biztonság értelmezése írásanalitikai szempontból és összefüggéseinek vizsgálata a humánerőforrásgazdálkodás tervezésében. *Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Szakmai Szemle*, 2020/XVIII. no. 2., 165–166.
- Fodor, I. 1997. Az Elektronika Ma Es Holnap avagy "A jövő lehet szép is, de...". *Fizikai Szemle* 1997. no. 4., 133.
- Kátai-Urbán, L. – Cimer, Zs. – Szakál, B. & Vass, Gy. 2019, 3. Risk Management in population protection. *Science for Population Protection*. 2019/11. no. 2., 1–8.
- Klenovszki János: 87% Internetező hazánkban. NRC hírek.
<https://nrc.hu/news/internetpenetracio-2/> (Letöltés ideje: 2021.02.21.)
- Kovács, G. & Hornyacsek, J. 2019. Korszerű oktatási eszközök és módszerek alkalmazása a polgári védelmi felkészítésben. *Műszaki Katonai Közlöny*, 2019/29. no. 2., 117–132. DOI: 10.32562/mkk.20192.10.
- Kotler, P. & Keller, K. L. 2006. *Marketingmenedzsment*. Akadémia kiadó. 171., 701–723., 474–756.
- Kuhn, T. S. 2000. *A tudományos forradalmak szerkezete*. Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
http://lazarus.elte.hu/~zoltorok/oktat/Kuhn/a_tudomanyos_forradalmak_szerkezete.html#05t (Letöltés ideje: 2021.03.21.)

- Nováky, M. & Kátai-Urbán, L. 2018. Development of civil protection in Hungary. *Pozhary i Chrezvychnye Situacii: Predotvrashenie Likvidacia* 2018/21 no. 1., 89–95. DOI: 10.25257/FE.2018.1.89-95
- Poór, F. 2021. Paradigmaváltás. HRporta. <https://www.hrportal.hu/jelentese/paradigmavaltas.html> (Letöltés ideje: 2021.03.14.)
- Rigó, E. – Bisztray, F. – Lakatos, Gy. – Malasits, G. – Ormos, P. & Tenczer, Sz. 2021. Mi a biztonság? HunCERT. <https://www.cert.hu/mi-a-biztonsag> (Letöltés ideje: 2021.03.21.)
- Villányi, L. 2010. Paradigmaváltás. Szent István Egyetem. 2010/XII no. 1. 1–2.

JOGI SZABÁLYOZÁS

- 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról.
- 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (jogtar.hu) (Letöltés ideje: 2020.12.25.)